

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри
соціальної економіки
Протокол № 1 від 01.09.2025 р.

ПОГОДЖЕНО
Проректор з навчально-методичної роботи
Карпа І. МАШАКАЛО

РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНОЇ САМОСВІДОМОСТІ

робоча програма навчальної дисципліни (РПНД)

Галузь знань
Спеціальність
Освітній рівень
Освітня програма
Статус дисципліни
Мова викладання, навчання та оцінювання

**I "Охорона здоров'я та соціальне забезпечення"
II0 "Соціальна робота та консультування"
перший (бакалаврський)
"Управління соціальною сферою"**

**обов'язкова
українська**

Розробники:

к.е.н., доцент

Вікторія ЛУГОВА

PhD, викладач

Катерина ДЕМЧЕНКО

Завідувач кафедри
соціальної економіки

Галина НАЗАРОВА

Гарант програми

Юлія СОТНІКОВА

**Харків
2025**

ВСТУП

У сучасному світі, де професійна діяльність стає все більш динамічною та вимогливою, розвиток професійної самосвідомості є необхідною умовою успішної кар'єри. Фахівці будь-якої галузі повинні не лише володіти професійними знаннями, а й усвідомлювати свої можливості, цінності, мотивацію та напрямки особистісного розвитку. Формування професійної самосвідомості сприяє підвищенню ефективності професійної діяльності, допомагаючи усвідомлено приймати рішення, аналізувати власні сильні та слабкі сторони, будувати ефективні кар'єрні стратегії. Важливим результатом розвитку професійної самосвідомості є також формування професійної ідентичності, оскільки людина поступово усвідомлює свою роль у професії, визначає власні цінності та орієнтири, що дозволяє зберігати мотивацію та впевненість у вибраному шляху. Розвиток професійної самосвідомості тісно пов'язаний із розвитком емоційного інтелекту, адже здатність розпізнавати та керувати власними емоціями, аналізувати реакції оточуючих сприяє побудові ефективної комунікації та професійного зростання. Крім того, вміння адаптуватися до змін, гнучкість мислення та здатність працювати в кризових ситуаціях є ключовими факторами для успішної професійної діяльності та попередження професійного вигорання, оскільки усвідомлення власних можливостей, вміння керувати навантаженням і розвиток навичок саморегуляції допомагають зберегти емоційний баланс та підтримувати високий рівень продуктивності.

Навчальна дисципліна «Розвиток професійної самосвідомості» належить до обов'язкових освітніх компонентів освітньої програми «Управління соціальною сферою». Спеціалісти, які працюють у сфері соціального забезпечення, стикаються з різноманітними викликами: взаємодія з різними категоріями населення, вирішення складних соціальних проблем, прийняття відповідальних рішень. Для ефективного виконання професійних обов'язків їм необхідно усвідомлювати власні цінності, мотиви, компетентності та потенційні зони розвитку. Формування професійної самосвідомості дозволяє фахівцям соціальної сфери об'єктивно оцінювати свої можливості та обмеження; розвивати емпатію та емоційну стійкість; підвищувати рівень відповідальності та саморефлексії; формувати професійну ідентичність.

Мета навчальної дисципліни: вивчення здобувачами теоретичних засад формування та розвитку професійної самосвідомості, усвідомлення психологічних механізмів професійного становлення, розвиток здатності критично оцінювати власний професійний потенціал, визначати кар'єрні орієнтири, будувати стратегії особистісного і професійного розвитку, а також ефективно взаємодіяти в професійному середовищі, набуття практичних

навичок саморефлексії, самооцінки, саморегуляції та професійного самовдосконалення.

Для досягнення мети поставлені такі основні завдання:

ознайомлення з теоретичними засадами розвитку професійної самосвідомості;

дослідження механізмів формування та функціонування самосвідомості особистості;

дослідження основних факторів, що впливають на розвиток професійної самосвідомості;

опанування методів розвитку професійної самосвідомості.

Об'єктом дисципліни є процес формування та розвитку професійної самосвідомості.

Предметом – психологічні механізми, фактори та методи розвитку професійної самосвідомості у майбутніх фахівців з управління соціальною сферою.

Результати навчання та компетентності, які формує навчальна дисципліна визначено в табл. 1.

Таблиця 1

Результати навчання та компетентності, які формує навчальна дисципліна

Результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти
РН2, РН5, РН6, РН7, РН8, РН9, РН10, РН11, РН12, РН13, РН14, РН15, РН16, РН17, РН18, РН19, РН20, РН21, РН22, РН23	ЗК 1
РН2, РН3, РН4, РН5, РН6, РН7, РН8, РН9, РН10, РН11, РН13, РН14, РН15, РН17, РН18	ЗК15
РН21	ЗК5, ЗК13, ЗК16, СК13

де РН2. Ідентифікувати причинно-наслідкові зв'язки розвитку суспільства та прояви соціально-економічних проблем у різних категорій населення.

РН3. Застосовувати методи збору інформації: аналіз документів, опитування та спостереження.

РН4. Вміння застосовувати статистичну, методичну та нормативну базу системи соціального захисту населення.

РН5. Використовувати механізми призначення фінансової соціальної допомоги, пенсій.

РН6. Застосовувати базові знання про основи економічної допомоги об'єктам соціального захисту.

РН7. Використовувати базові знання про принципи державної соціальної політики та шляхи соціального забезпечення населення.

РН 8. Застосовувати засоби соціально-правової політики в сфері соціального захисту, базові знання з юриспруденції та законодавства України в галузі соціального забезпечення.

РН9. Виявляти готовність до взаємодії з колегами по роботі, приймати управлінські рішення в організації роботи виконавців.

РН10. Визначати умови соціально-економічної підтримки різних категорій населення.

РН11. Визначати соціальні проблеми та потреби і причини їх виникнення, тенденції розвитку, наслідки, соціальний стан певних категорій населення.

РН12. Аналізувати ефективність соціально-економічної підтримки населення та здійснювати відповідну корекцію в межах компетентності.

РН13. Аналізувати та оцінювати рівень матеріально - економічного захисту різних категорій населення.

РН14. Визначати зміст співпраці з організаціями та установами з метою залучення їх до соціального захисту населення.

РН15. Приймати практичні рішення для покращення соціального добробуту та підвищення соціальної безпеки.

РН16. Застосовувати нормативно-правову базу в захисті соціальних груп населення.

РН17. Пояснювати актуальні процеси у соціальній сфері та соціальному забезпеченні.

РН18. Використовувати відповідні наукові дослідження та застосовувати дослідницькі професійні навички у ході надання соціальної допомоги.

РН19. Ефективно працювати як індивідуально, так і у складі міждисциплінарної команди фахівців.

РН20. Демонструвати уміння креативно вирішувати проблеми та приймати інноваційні рішення, мислити та застосовувати творчі здібності до формування принципово нових ідей.

РН21. Визначати психологічні особливості при роботі з різними верствами населення.

РН 22. Використовувати інформаційні технології у формуванні та розвитку системи соціального забезпечення.

РН 23. Виконувати міждисциплінарний аналіз соціально - економічних явищ і проблем в одній або декількох професійних сферах з врахуванням ризиків та можливих соціально-економічних наслідків

ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства

та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК5. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК13. Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК15. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків

ЗК16. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

СК13. Здатність дотримуватися етичних принципів та стандартів у професійній діяльності

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні аспекти розвитку особистості та її самосвідомості

Тема 1. Самосвідомість як категорія науки про особистість

1. «Розвиток професійної самосвідомості» як наукова дисципліна

Сутність наукової дисципліни «Розвиток професійної самосвідомості», її об'єкт, предмет, теоретичні та практичні завдання. Принципи психології, як підґрунтя дослідження самосвідомості.

1.2. Визначення самосвідомості: історичні аспекти та сучасні підходи

Поняття самосвідомості. Історичні аспекти розвитку поняття самосвідомості: антична філософія, Середньовіччя, епоха Відродження, Новий час. Погляди на самосвідомість крізь призму сучасної філософії : нейрофілософія, феноменологія, екзистенціалізм та постекзистенціалізм. Погляди на самосвідомість крізь призму психології: гуманістична психологія, когнітивно-поведінкова психологія, соціально-психологічний підхід. Погляди на самосвідомість крізь призму соціології: теорія соціального конструктивізму, рольові теорії, етнометодологія. Погляди на самосвідомість крізь призму педагогіки: концепція самопізнання, психологічне навчання та рефлексія, соціально-емоційне навчання.

1.3. Зміст та функції самосвідомості

Структура особистості: темперамент; характер; інтелект; емоції; воля; мотивація. Компетентності самосвідомості: когнітивний компонент, емоційно-оцінний компонент, вольовий компонент, мотиваційний компонент, соціальний

компонент. Основні функції самосвідомості: самопізнання, самооцінки, саморегуляції, самоідентифікації, самовизначення, рефлексії, інтеграції.

1.4. Методи дослідження самосвідомості

Спостереження. Інтроспекція. Опитування. Експеримент. Аналіз документів. Тестування. Проективні методики. Переваги та недоліки методів

Тема 2. Проблема самосвідомості в психологічних теоріях

2.1. Основні питання, пов'язані з проблемою самосвідомості в психологічних теоріях

Ключові питання, пов'язані з проблемою самосвідомості в психологічних теоріях: вроджений чи набутий характер самосвідомості, етапи формування самосвідомості, чинники самосвідомості, роль самосвідомості у житті людини, вплив самосвідомості на соціальну адаптацію.

2.2. Самосвідомість у класичних психологічних теоріях

Особливості класичного підходу до вивчення самосвідомості. Зигмунд Фройд та психоаналіз. Карл Юнг: концепція індивідуалізації. Вільям Джеймс: структура свідомості та самосвідомість.

2.3. Самосвідомість у гуманістичних теоріях особистості

Особливості гуманістичного підходу до вивчення самосвідомості. Карл Роджерс: теорія особистісної самоактуалізації. Абрахам Маслоу: теорія ієрархії потреб. Віктор Франкл: екзистенційний гуманізм.

2.4. Когнітивний підхід до проблеми самосвідомості

Особливості когнітивного підходу до вивчення самосвідомості. Джордж Келлі: теорія особистісних конструктів. Альберт Бандура: концепція самоефективності. Аарон Бек: когнітивна теорія депресії та самосвідомість.

2.5. Самосвідомість у соціально-психологічних теоріях

Соціально-психологічний підхід до вивчення самосвідомості. Джордж Герберт Мід: теорія соціального "Я". Чарльз Кулі: концепція "дзеркального Я". Ервін Гофман: теорія соціальної драматургії.

2.6. Самосвідомість у сучасних психологічних концепціях

Розуміння самосвідомості у сучасних психологічних концепціях. Концепція "розширеного Я" Антоніо Дамасіо. Теорія метапізнання Джона Флавелла. Концепція саморегуляції Чарльза Карвера і Майкла Шейера. Концепція наративної ідентичності Дена МакАдамса. Теорія дзеркальних нейронів Джакомо Ріццолатті. Концепція соціального мозку Робіна Данбара.

Тема 3. Розвиток самосвідомості в онтогенезі

3.1. Етапи розвитку самосвідомості: від дитинства до зрілого віку

Сутність понять «онтогенез», «розвиток», «вік». Особливості процесу розвитку. Ключові чинники розвитку: нормативні вікові чинники, нормативні

історичні чинники, ненормативні чинники. Теорії розвитку особистості та самосвідомості: теорія рекапітуляції С.Холла, теорія дозрівання А. Гезелла, психосексуальна теорія З. Фрейда, епігенетична теорія Е. Еріксона, теорія операціонального розвитку інтелекту Ж.Піаже, теорія екологічних систем У. Бронфенбреннера, теорія соціального научіння А. Бандури, культурно-історична теорія розвитку психіки Л. Виготського, теорія багаторівневого розвитку самосвідомості Ф. де Валя, теорія соціальної ідентичності Г. Теджфела.

3.2. Чинники, що впливають на розвиток самосвідомості

Біологічні чинники: спадковість, особливості нервової системи, фізичний розвиток, ендокринні та гормональні процеси. Соціальні чинники: агенти соціалізації (сім'я, однолітки), освіта та культура, соціальні статуси і ролі. Психологічні чинники: психічні процеси, стани та властивості особистості.

3.3. Механізми розвитку самосвідомості

Сутність механізмів розвитку самосвідомості. Механізми розвитку самосвідомості: наслідування; освоєння мови; взаємодія з соціальним середовищем; уява та символічна гра; рефлексія та самоспостереження; соціальне порівняння та оцінювання; емоційні переживання, навчання.

3.4. Розвиток самосвідомості через життєві кризи

Сутність поняття «життєва криза». Види життєвих криз: нормальні, аномальні; кризи становлення особистості, кризи здоров'я, термінальні (невідворотні) кризи, кризи значущих стосунків, кризи особистої автономії, кризи самореалізації, кризи життєвих помилок. Види криз на різних етапах розвитку особистості. Роль криз у розвитку самосвідомості.

3.5. Формування "Я-концепції" та її зміна протягом життя

Сутність поняття «Я-концепція». Компоненти Я-концепції. Чинники, що впливають на уявлення людини про саму себе. Етапи формування "Я-концепції". Позитивна та негативна "Я-концепція". Роль Я-концепції в житті людини.

Тема 4. Структура самосвідомості

4.1. Компоненти самосвідомості

Когнітивний компонент (самопізнання): фізичне, психологічне, соціальне, екзистенційне самопізнання. Емоційно-оцінний компонент (самооцінка). Вольовий компонент (саморегуляція): самоконтроль, самомотивація, витримка, самокорекція. Мотиваційний компонент (самовизначення). Соціальний компонент (самоідентифікація): соціальна приналежність, соціальні ролі соціальні норми та цінності, соціальні зв'язки.

4.2. Самооцінка як ключовий аспект самосвідомості

Поняття самооцінки. Види самооцінки: за рівнем, за стабільністю. Чинники формування самооцінки: внутрішні, зовнішні. Наслідки низької та завищеної самооцінки.

4.3. Рефлексія та її роль у структурі самосвідомості

Поняття рефлексії. Основні функції рефлексії в самосвідомості: аналіз "Я-образу", емоційна регуляція, самокритика і самоприйняття, особистісний розвиток. Види рефлексії: за рівнем усвідомлення, за функціональною спрямованістю, за об'єктом аналізу. Роль рефлексії у розвитку особистості.

4.4. Ідентичність особистості

Поняття ідентичності та її ключові аспекти. Компоненти ідентичності: особистісна, соціальна, рольова, культурна, гендерна, професійна. Формування ідентичності. Модель статусів ідентичності Дж. Марсії.

Тема 5. Самосвідомість та захисні механізми особистості

5.1. Захисні механізми як адаптаційні стратегії особистості

Передумови включення захисних психологічних механізмів. Динаміка процесу психологічного захисту. Група захистів, які керують рівнем доступності пам'яті: заперечення, пригнічення, витіснення, раціоналізація. Група захистів, пов'язана зі зміною кордонів «Я»: проекція, ідентифікація, відчуження. Група захистів, пов'язаних зі зміною простору реалізації неприпустимого бажання: заміщення, сновидіння, сублімація. Захист, пов'язаний зі зміною цінностей: катарсис. Копінг-поведінка.

5.2. Взаємозв'язок самосвідомості та захисних механізмів

Рівні самосвідомості та їх вплив на вибір механізмів психічного захисту. Вплив зрілої самосвідомості на трансформацію примітивних захистів у конструктивні. Вплив захисних механізмів на самосвідомість.

5.3. Роль самосвідомості у подоланні психологічних конфліктів

Психологічний конфлікт: внутрішній та зовнішній. Внутрішньоособистісні конфлікти: сутність та причини. Роль самосвідомості у вирішенні конфліктів.

Змістовий модуль 2. Розвиток професійної самосвідомості

Тема 6. Формування професійної самосвідомості та її становлення

6.1. Поняття професійної самосвідомості: особливості та значення

Професійна самосвідомість: сутність. Основні компоненти професійної самосвідомості: самооцінка та самопізнання, професійні цінності, ідентифікація з професією, професійні навички та компетентності. Особливості професійної самосвідомості. Роль професійної самосвідомості у професійній діяльності.

6.2. Етапи формування професійної ідентичності.

Процес формування професійної ідентичності. Перший етап: вибір професії. Другий етап: освітній процес та підготовка до професії. Третій етап: початок кар'єри. Четвертий етап: професійне становлення та стабільність. П'ятий етап: ретроспективний перегляд та розвиток.

6.2. Вплив освіти на становлення професійної самосвідомості

Освіта як джерело знань і компетентності. Формування професійних цінностей. Освіта як джерело професійної соціалізації. Етапи становлення професійної самосвідомості у процесі освіти. Вплив типу освіти на професійну самосвідомість.

Тема 7. Вплив соціального середовища на професійну самосвідомість

7.1. Професійна соціалізація. Проблема вибору професій

Соціалізація особистості. Професійна соціалізація. Етапи професійної соціалізації. Умови оптимального вибору професії: «хочу – можу – треба»

7.2. Соціальні чинники, що впливають на вибір професії та формують професійну самосвідомість

Сім'я та родинне середовище: традиції сім'ї, підтримка або тиск, фінансові можливості сім'ї. Система освіти та консультування. Соціальні та культурні норми: суспільні очікування, гендерні стереотипи. Економічні фактори: економічна ситуація в країні, стан ринку праці. Політичні та правові чинники: державна підтримка окремих галузей, правове регулювання професій. Вплив моди на вибір професії та формування професійної самосвідомості.

7.3. Механізми соціалізації в професійному середовищі

Основні механізми соціалізації в професійному середовищі: навчання і наставництво (менторинг), формальні та неформальні групи, професійна комунікація, професійні спільноти та мережі, організаційна культура, система мотивації та оцінювання.

7.4. Виклики соціального середовища: дискримінація, стереотипи

Дискримінація в професійному середовищі. Форми дискримінації у професійній сфері. Вплив дискримінації на професійну самосвідомість. Стереотипи в професійному середовищі. Основні професійні стереотипи. Вплив стереотипів на професійну самосвідомість.

Тема 8. Кризи розвитку професійної свідомості. Трансформації уявлення про себе в умовах професійних криз

8.1. Поняття та види професійних криз

Кризи професійного становлення. Основні чинники криз професійного становлення. Основні фази професійних криз: передкритична, критична, посткритична фаза. Види професійних криз.

8.2. Причини, прояви та стратегії подолання професійних криз

Причини, прояви та стратегії подолання кризи вибору професії. Причини, прояви та стратегії подолання кризи адаптації. Причини, прояви та стратегії подолання кризи професійного становлення. Причини, прояви та стратегії подолання кризи кар'єрного росту. Причини, прояви та стратегії подолання кризи професійного вигорання. Причини, прояви та стратегії подолання кризи передпенсійного періоду.

8.3. Трансформація самосвідомості під впливом професійних змін: професійні деструкції

Професійні деструкції. Основні тенденції розвитку професійних деструкцій. Рівні професійних деформацій. Причини виникнення професійної деформації. Професійне (емоційне) вигорання. Фази емоційного вигорання. Ключові групи симптомів синдрому емоційного вигорання.

Тема 9. Методи розвитку професійної самосвідомості

9.1. Основні підходи до розвитку професійної самосвідомості

Розвиток самосвідомості як основа для професійного зростання. Основні підходи до розвитку професійної самосвідомості. Вплив самосвідомості на досягнення професійних цілей. Формування позитивного іміджу і професійної репутації.

9.2. Методи самопізнання та рефлексії

Самопізнання як процес розвитку професійної самосвідомості: поглиблене розуміння своїх сильних і слабких сторін. Рефлексія як метод оцінки власного професійного досвіду. Техніки рефлексії. Інструменти самопізнання: тестування особистісних характеристик, здібностей, професійних інтересів; використання методик для визначення типу особистості та схильностей; професійні тренінги та тести для самовизначення

9.3. Менторство як метод розвитку професійної самосвідомості

Роль наставника у розвитку професійної самосвідомості. Типи наставників. Менторинг як засіб навчання на практиці та вдосконалення самосвідомості. Виклики та труднощі у взаємодії з ментором

9.4. Психологічні тренінги та коучинг

Роль психологічних тренінгів у формуванні навичок самоконтролю, управління емоціями та стресом. Тренінги для розвитку професійної самосвідомості: лідерство, емоційний інтелект, комунікація. Коучинг як засіб розвитку професійної самосвідомості.

9.5. Підвищення кваліфікації та саморозвиток

Важливість підвищення кваліфікації для розвитку професійної самосвідомості. Роль самоосвіти в розвитку особистісних і професійних якостей. Участь в професійних організаціях, конференціях та форумах для підтримки професійної ідентичності

Перелік практичних (семінарських) та / або лабораторних занять / завдань за навчальною дисципліною наведено в табл. 2

Таблиця 2

Перелік практичних (семінарських) та / або лабораторних занять / завдань

Назва теми та завдання	Зміст
Тема 1. Завдання 1.	Практичне завдання «Візуалізація основних понять дисципліни». Дискусія
Тема 2. Завдання 2.	Семінар з презентацією на тему "Проблема самосвідомості в психологічних теоріях"
Тема 3. Завдання 3.	Практичне завдання "Аналіз етапів розвитку самосвідомості" Практичне завдання "Дослідження "Я-концепції"
Тема 4. Завдання 4.	Практичне завдання "Дослідження рівня самооцінки за допомогою тестів" Практичне завдання "Дзеркало соціальних ролей"
Тема 5. Завдання 5.	Практичне завдання "Дослідження захисних механізмів психіки". Робота в групах Контрольна робота
Тема 6. Завдання 6.	Практичне завдання "Формування професійної ідентичності: вибір професії та підготовка до професійної діяльності"
Тема 7. Завдання 7.	Практичне завдання "Хочу-можу-треба". Аналіз кейсів. Дискусія Презентація "Аналіз професійних стереотипів у медіа". Дискусія
Тема 8. Завдання 8.	Семінар з презентацією на тему "Трансформація самосвідомості під впливом професійних змін: професійні деструкції"
Тема 9. Завдання 8	Дискусія "Методи розвитку професійної самосвідомості" Контрольна робота

Перелік самостійної роботи за навчальною дисципліною наведено в табл.3

Таблиця 3

Перелік самостійної роботи

Назва теми	Зміст
Тема 1 - 9	Вивчення лекційного матеріалу
Тема 1 - 9	Підготовка до практичних занять
Тема 1	Підготовка есе
Тема 2, 7, 8	Підготовка до виступу з презентацією
Тема 5, 9	Підготовка до контрольних робіт

Кількість годин лекційних, практичних (семінарських) та / або лабораторних занять та годин самостійної роботи наведено в робочому плані (технологічній карті) з навчальної дисципліни.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі викладання навчальної дисципліни для набуття визначених результатів навчання, активізації освітнього процесу передбачено застосування таких методів навчання, як:

Словесні (лекція (Тема 1, 2, 4 – 7, 9), проблемна лекція (Тема 8), лекція-діалог (Тема 3)).

Наочні (демонстрація (Тема 1-9)).

Практичні (практична робота (Тема 1 – 9), семінар (Тема 2, 8), кейс-метод (Тема 7), дискусія (Тема 1, 7, 9), презентація (Тема 2, 7, 8).

ФОРМИ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Університет використовує 100 бальну накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти.

Поточний контроль здійснюється під час проведення лекційних, практичних, лабораторних та семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувача вищої освіти до виконання конкретної роботи і оцінюється сумою набраних балів:

для дисциплін з формою семестрового контролю залік: максимальна сума – 100 балів; мінімальна сума – 60 балів.

Підсумковий контроль включає семестровий контроль та атестацію здобувача вищої освіти.

Семестровий контроль проводиться у формах семестрового екзамену (іспиту), диференційованого заліку або заліку. Складання семестрового екзамену (іспиту) здійснюється під час екзаменаційної сесії.

Підсумкова оцінка за навчальною дисципліною визначається:

для дисциплін з формою семестрового контролю залік – сумуванням всіх балів, отриманих під час поточного контролю.

Під час викладання навчальної дисципліни використовуються наступні контрольні заходи: практичні завдання (39 балів), презентація (35 балів), есе (6 балів), письмова контрольна робота (20 балів).

Семестровий контроль: Залік.

Більш детальну інформацію щодо системи оцінювання наведено в робочому плані (технологічній карті) з навчальної дисципліни.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Католик Г., Калька Н. Психологія особистості (в схемах, презентаціях і таблицях): навч. посіб. Львів: ЛьвДУВС, 2022. 158 с.
2. Лугова В.М., Голубєв С. М. Основи самоменеджменту та лідерства : навч. посібн. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. 219 с. – Режим доступу: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/2146n4>
3. Лугова В. М., Литовченко І. В., Голубєв С. М., Білоконенко Г. В. Психологія [Електронний ресурс] : навч. посіб. Електрон. текстові дан. (3,85 МБ). Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. 298 с. : іл. Загол. з титул. екрану. Режим доступу: <http://www.repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/26057>
4. Психологія професійної діяльності : підруч. / за ред. С. К. Шандрука. Тернопіль : ЗУНУ, 2022. 256 с.
5. Qudrat-Ullah H. Building Self-Awareness. In: Mastering Decision-Making in Business and Personal Life. Cham: Palgrave Macmillan, 2025. https://doi.org/10.1007/978-3-031-81068-8_5

Додаткова

6. Кириченко В.В. Психологія праці та інженерна психологія : навч. посібн. / В.В.Кириченко. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2022. – 240 с.
7. Кризова психологія : навч. посіб. /укл. Н. М. Атаманчук. Полтава: ПНПУ ім. В.Г. Короленка, 2023. 142 с.
8. Лугова В. М. Розвиток професійної самосамосвідомості керівника. Actual problems of modern science : The 4th International scientific and practical conference (January 31 – February 3, 2023). Boston : International Science Group. 2023. P.166-168. URL: <http://www.repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/28834>
9. Лугова В. М. Формування позитивної професійної я-концепції працівника як умова його професійного розвитку. Сучасні проблеми управління підприємствами: теорія та практика : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 3-4 березня 2020 р., м. Харків – м. Торунь. Харків : ФОП Панов А. М., 2020. С. 175-176. URL: <http://www.repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/23472>
10. Москалець В. П. Психологія особистості : підруч., 3-тє вид., перероб., доповн. Київ: Вид-во Ліра-К, 2020. 364 с.
11. Психологія праці: навч. посібн. / за ред. Є. Л. Скворчевської. Харків Держ. біотехнол. ун-т, 2022. 160 с.

11. Carr D. Historical Self-Awareness. In: Geniusas S. (ed.) *Varieties of Self-Awareness. Contributions to Phenomenology*. Vol. 121. Cham: Springer, 2023. https://doi.org/10.1007/978-3-031-39175-0_7
12. Cobb E. P. *Managing Psychosocial Hazards and Work-Related Stress in Today's Work Environment: International Insights for U.S. Organizations*. New York: Routledge, 2022. 210 p.
13. Dator J. *Beyond Identities: Human Becomings in Weirding Worlds*. Singapore: Springer, 2022. 201 p.
14. Holt N., Bremner A., Vliek M., Sutherland E., Passer M., Smith R. *Psychology: The Science of Mind and Behaviour*. 7th ed. London: McGraw-Hill Education (UK) Ltd, 2024. 1063 p.
15. Liu L., Liu M., Lv Z. et al. Self-awareness and career adaptability of new nurses in the oncology hospital: a chain mediating model of creative self-efficacy and work readiness. *Current Psychology*. 2024. Vol. 43. P. 29364–29376. <https://doi.org/10.1007/s12144-024-06540-1>
16. Menon S., Todariya S., Agerwala T. (eds.) *AI, Consciousness and the New Humanism: Fundamental Reflections on Minds and Machines*. Singapore: Springer, 2024. 356 p.
17. Salem G. M. M., Hashimi W., El-Ashry A. M. Reflective mindfulness and emotional regulation training to enhance nursing students' self-awareness, understanding, and regulation: a mixed method randomized controlled trial. *BMC Nursing*. 2025. Vol. 24. Art. 478. <https://doi.org/10.1186/s12912-025-03086-w>
18. Sibarani B. E. Exploring the role of self-awareness, self-integrity, self-regulation, and ethics education in the student's ethics compliance: evidence from Indonesia. *International Journal of Ethics Education*. 2024. Vol. 9. P. 283–305. <https://doi.org/10.1007/s40889-024-00188-y>
19. Sommerlatte S. *Deepen Your Self-Awareness*. In: *Successful Career Strategy. Business Guides on the Go*. Berlin: Springer, 2023. https://doi.org/10.1007/978-3-662-66791-0_7
20. Taukeni S. G. (ed.) *Motivation and Success*. London: ITeXLi, 2023. 80 p.

Інформаційні ресурси

21. Богдан Ж., Беляєва Н. Адаптаційна трансформація психологічного захисту здобувачів вищої освіти. Теорія і практика управління соціальними системами: філософія, психологія, педагогіка, соціологія. 2024. № 2. С. 74-85. URL: <https://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/35996>
22. Всеукраїнський проєкт з профорієнтації та побудови кар'єри. URL : <https://hryoutest.in.ua/>

23. Лугова В. М. Розвиток професійної самосвідомості керівника. Actual problems of modern science : The 4th International scientific and practical conference (January 31 – February 3, 2023). Boston, USA. International Science Group. 2023. P.166-168. URL: <https://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/28834>
24. Платформа з профорієнтації та розвитку кар'єри. Офіційний Інтернет-портал Державної служби зайнятості України. URL : <https://profi.dcz.gov.ua/>
25. Профорієнтаційний тест. ДІА Освіта. URL : <https://osvita.diia.gov.ua/prof-orientation-quiz>
26. Психологічні методики та тести. URL : <https://www.eztests.xyz/>. Профорієнтаційний тест. ДІА Освіта. URL : <https://osvita.diia.gov.ua/prof-orientation-quiz>